SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2201

av Martin Kinnunen m.fl. (SD)

Företag som brottsverktyg och brott mot företag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi mot företagsrelaterad kriminalitet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt myndighetssamverkan och förbättrat informationsutbyte för att upptäcka och motverka företag med kopplingar till organiserad brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett stärkt arbete mot brott riktade mot företag och företagare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta åtgärder mot bolagsmålvakter och missbruk av företag för brottsliga ändamål och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka handel med stulet metallskrot och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att utvidga användningen av näringsförbud för personer som systematiskt missbrukar företagsformen för brottslig verksamhet eller som dömts för grov ekonomisk brottslighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad statistik om och uppföljning av brott mot företag samt företag som används för brottsliga ändamål och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ett fungerande näringsliv förutsätter att företag kan verka utan att utsättas för stölder, bedrägerier, hot eller annan kriminalitet. När brottsligheten breder ut sig ökar kostnaderna för seriösa företag samtidigt som konkurrensen snedvrids.

Brottsligheten drabbar inte längre bara företag utifrån. Allt oftare används företag som en del av den kriminella verksamheten. Företag förekommer i upplägg för bland annat penningtvätt, bidragsbrott, och arbetslivskriminalitet. Därmed blir näringslivet inte bara ett brottsoffer utan också en arena för den organiserade brottsligheten. I vissa fall sker detta inom ramen för kriminella nätverk och klanbaserade strukturer som systematiskt utnyttjar företag för att begå brott, tvätta pengar och tillskansa sig offentliga medel. Sverigedemokraterna och regeringen har under föregående mandatperiod genomfört omfattande reformer för att stärka brottsbekämpningen. Trots detta är den ekonomiska brottsligheten och dess kopplingar till näringslivet fortfarande ett betydande problem. Arbetet har bidragit till att vända utvecklingen på flera områden, men den ekonomiska brottsligheten och den organiserade kriminalitetens kopplingar till näringslivet utgör fortsatt ett allvarligt samhällsproblem som kräver ytterligare åtgärder.

En nationell strategi mot företagsrelaterad kriminalitet

Företagsrelaterad kriminalitet berör flera politikområden samtidigt. Brotten skadar inte bara enskilda företag utan undergräver också konkurrensen och leder till att offentliga medel riskerar att hamna hos oseriösa aktörer. En nationell strategi bör därför tas fram för att samordna arbetet mot såväl brott mot företag som företag som brottsverktyg. Strategin bör samla arbetet mot brott som riktas mot företag och mot den kriminalitet som bedrivs genom företag. Målet ska vara att skydda seriösa företagare och minska de kriminellas möjligheter att använda företag som brottsverktyg.

Stärkt myndighetssamverkan

Kriminella aktörer utnyttjar fortfarande att myndigheter har olika uppdrag, olika informationsunderlag och olika regelverk. Därför behövs bättre förutsättningar för

gemensamma riskanalyser och tidig identifiering av företag med tydliga varningssignaler. Detta har också lyfts som en central fråga i arbetet mot ekonomisk och organiserad brottslighet. Vi och regeringen har under mandatperioden tagit viktiga steg för att stärka arbetet mot den kriminella ekonomin. Ett exempel är inrättandet av Finansiellt underrättelsecentrum, som förbättrar samverkan mellan myndigheter och privata aktörer i arbetet mot bland annat penningtvätt och ekonomisk brottslighet. Trots detta utnyttjar kriminella fortfarande luckor mellan myndigheternas uppdrag och informationssystem.

Brott mot företag måste tas på större allvar

Många företagare utsätts återkommande för stölder, bedrägerier, hot och utpressning. När brott inte utreds och lagförs riskerar anmälningsbenägenheten att minska samtidigt som otryggheten ökar. Arbetet mot företag som brottsverktyg måste därför kombineras med ett fortsatt arbete för att minska den brottslighet som drabbar seriösa företagare. Företagare som utsätts för återkommande stölder, bedrägerier eller hot ska kunna förvänta sig att brotten prioriteras och utreds av rättsväsendet.

Handel med stulet metallskrot finansierar brottslighet

Ett tydligt exempel på hur företag både drabbas av brott och riskerar att utnyttjas som brottsverktyg är handeln med metallskrot. Stölder av metaller orsakar varje år betydande kostnader för näringslivet och leder inte sällan till följdskador som vida överstiger värdet på det som stulits. När kopparkablar avlägsnas från järnvägsanläggningar eller annan infrastruktur kan konsekvenserna bli omfattande störningar och stora samhällsekonomiska kostnader. Denna brottslighet är dock beroende av mer än själva stölden. För att verksamheten ska vara lönsam krävs att det finns avsättningskanaler för godset. Därmed uppstår en direkt koppling mellan tillgreppsbrott, häleri och den organiserade brottsligheten. När metall med oklart ursprung kan omsättas vidare försvåras arbetet mot de kriminella nätverk som ligger bakom stölderna.

Vi menar att handeln med metallskrot därför förtjänar större uppmärksamhet inom arbetet mot företagsrelaterad kriminalitet. Oseriösa aktörer ska inte kunna fungera som ett omsättningsled för stöldgods och därigenom bidra till den kriminella brottsekonomin. En effektiv tillsyn, god spårbarhet och tydliga kontrollmekanismer är viktiga för att försvåra omsättningen av stulet material och samtidigt värna rättvisa konkurrensvillkor för seriösa företag.

Skärpta åtgärder mot bolagsmålvakter

Bolagsmålvakter används regelmässigt för att dölja de verkliga företrädarna bakom brottslig verksamhet. Genom målvaktsupplägg kan kriminella undvika ansvar samtidigt som företag används för bedrägerier, skatteundandragande och annan ekonomisk brottslighet. Bolagsmålvakter är fortfarande ett av de vanligaste sätten att dölja vilka som i praktiken styr ett företag. Arbetet med att identifiera och stoppa dessa upplägg måste skärpas.

Utökade möjligheter till näringsförbud

Personer som gång på gång använder företag som brottsverktyg bör snabbare kunna uteslutas från näringsverksamhet. Näringsförbud är ett viktigt verktyg för att skydda seriösa företagare mot osund konkurrens och försvåra för organiserad brottslighet att etablera sig i näringslivet. Regeringen bör därför se över möjligheterna att utvidga användningen av näringsförbud för personer som systematiskt missbrukar företagsformen för brottslig verksamhet eller som dömts för grov ekonomisk brottslighet. Även Brå har pekat på näringsförbudets betydelse som en brottsförebyggande åtgärd.

Bättre statistik och uppföljning

För att kunna bekämpa problemet krävs också bättre kunskap om dess omfattning. I dag är statistiken över brott mot företag splittrad och möjligheterna att följa utvecklingen över tid är begränsade. Regeringen bör därför verka för förbättrad statistik som tydligare särskiljer brott som drabbar företag och företag som används för brottsliga ändamål. Detta skulle ge både rättsväsendet och beslutsfattare bättre underlag för framtida åtgärder.

Företag ska inte vara brottsverktyg

Organiserad brottslighet använder i dag företag som en integrerad del av den kriminella verksamheten. Företag används för att tvätta pengar, begå skattebrott, tillskansa sig bidrag och stöd samt för att ge sken av legitima verksamheter. Genom företag får kriminella tillgång till nya marknader, offentliga ersättningar och ekonomiska system som annars hade varit svåra att utnyttja. Brå har visat att tusentals företag haft engagemang från personer med kopplingar till den organiserade brottsligheten. Företagsformen får aldrig bli ett skydd för organiserad brottslighet. Staten måste därför

fortsätta att stärka sin förmåga att upptäcka riskföretag, ingripa tidigare mot missbruk och förhindra att offentliga medel tillfaller aktörer med kopplingar till kriminella nätverk. Företag ska vara till för företagande, inte för penningtvätt, bidragsbrott eller annan kriminalitet. När kriminella tillåts använda företag som brottsverktyg skadas både konkurrensen och förtroendet för samhällets institutioner.

Martin Kinnunen (SD)

Richard Jomshof (SD) *Johnny Svedin (SD)*

Yasmine Eriksson (SD)